

เคมีก : แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของเกาหลีใต้ K-MOOC: Lifelong Learning Platform in Korean Digital Era

เอกพล ดวงศรี^{1*} และ ออมฮยอนจู²
Ekapon Duangsri^{1*} and Um Hyunju²

¹สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา , eakapon_3@hotmail.com

(Office of the Education Council)

²สำนักงานพาณิชย์เกาหลี ประจำประเทศไทย , omhj@hanmail.net

(Korea Business Center, Bangkok)

บทคัดย่อ

การเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นการเรียนรู้แบบเปิดและเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างไร้ข้อจำกัดด้านเวลา และสถานที่ ด้วยการให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ปัจจุบันจึงมีแหล่งการเรียนรู้สมัยใหม่เกิดขึ้นเพื่อก้าวทันยุคดิจิทัล คือ คอร์สการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (มูค) เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ตอบสนองผู้เรียนในยุคดิจิทัล เกาหลีใต้เป็นประเทศที่มีการพัฒนานโยบายและนวัตกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง หนึ่งในนวัตกรรมที่สำคัญ คือ “เคมีก” แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลที่เป็นนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถาบันแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์ประกอบของแพลตฟอร์มเคมีก ประกอบด้วย 1) หน้าแรก 2) รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา 3) เนื้อหาบทเรียน 4) แบบทดสอบ 5) แบบฝึกหัดและแบบมอบหมายงาน 6) กระดานสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 7) ประกาศนียบัตรหรือเอกสารรับรอง ความเปลี่ยนแปลงและความน่าสนใจของระบบเคมีก คือ การเปลี่ยนบรรยากาศและการสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากแพลตฟอร์มออนไลน์แบบเดิมที่ผู้เรียนสามารถฟังและดูการบรรยายได้เท่านั้น แต่เปลี่ยนแปลงไปสู่การที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับผู้บรรยายได้ มีการอภิปราย ซักถาม ร่วมกันกับผู้บรรยายและผู้ร่วมเรียนคนอื่น ๆ ได้ รวมทั้งการทำแบบทดสอบและการมอบหมายงาน มีเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยชั้นนำต่าง ๆ ทั่วประเทศ นวัตกรรมนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในยุคดิจิทัล

คำสำคัญ: เคมีก แพลตฟอร์มการเรียนรู้ ดิจิทัลแพลตฟอร์ม การเรียนรู้ตลอดชีวิต

ABSTRACT

In the era of open and lifelong learning, learners can learn by themselves without the limit of time and place. Focusing on lifelong learning and make learning society, the new learning resources nowadays has been developed in a form of Massive Open Online Course (MOOC), lifelong learning platform that responds to learner in digital society. South Korea is a country that constantly develops policies and innovations to promote lifelong learning. a Digital Learning Platform and Lifelong Learning Innovation by National Institute for Lifelong Education (NILE) called “K-MOOC” consisting of 1) Homepage 2) Course and Course description 3) Lectures 4) Examination 5) Assignments 6) Discussion forums and 7) Certification. That changes the atmosphere and learning ecosystem from traditional online platform in the past to enabling participating and interacting with lecturers and other learners, including quizzes and assignments.

It can also network with leading universities in the country. This innovation is beneficial to create a learning ecosystem that is conducive to the development of human potential in the digital society.

KEYWORDS: K-MOOC, Learning Platform, Digital Platform, Lifelong Learning

**Corresponding author, E-mail: eakkapon_3@hotmail.com โทร. 089-487-5479*

Received: 12 July 2020 / Revised: 2 November 2020 / Accepted: 9 November 2020 / Published online: 31 August 2021

บทนำ

การเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการเรียนรู้แบบดิจิทัล (Digital learning) ซึ่งการเรียนรู้ของมนุษย์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากความเจริญของเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ เข้ามามีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา และการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว ในอดีตเรามักจะคุ้นเคยกับการเรียนรู้ในระบบและแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นโรงเรียน ห้องสมุด หรือ พิพิธภัณฑ์ แต่ปัจจุบันเป็นยุคดิจิทัล ทำให้การเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้มีความเปลี่ยนแปลงไป โดยแหล่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นใหม่มีลักษณะเป็นแพลตฟอร์มและตอบสนองการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

ดังนั้น การเรียนรู้ตลอดชีวิตในปัจจุบันจึงเป็นการเรียนรู้แบบดิจิทัล (Digital learning) ซึ่งมีแนวโน้มการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปในยุคปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ยุคดิจิทัลส่งผลให้มีการเกิดขึ้นของแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่ผสมผสานเทคโนโลยีที่ทันสมัย สะดวก และเข้าถึงได้ง่าย มีการเกิดขึ้นหรือมีการสร้างแพลตฟอร์มที่สอดคล้องกับทิศทางการเรียนรู้ของคนในยุคปัจจุบัน การออกแบบและสร้างแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตจึงเป็นการสร้างและออกแบบจัดการเรียนรู้และแพลตฟอร์มแบบใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคโนโลยีคลาวด์ (Cloud learning) การออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผลการเรียนรู้ (Outcome-based course design) (กิตติชัย สุธาสีโนบล, 2562) และหนึ่งในแพลตฟอร์มที่สำคัญที่ประเทศที่พัฒนาแล้วนำมาใช้ คือ หลักสูตรออนไลน์แบบเปิดกว้าง (Massive Open Online Course : MOOC) ซึ่งถือเป็นรูปแบบของหลักสูตรออนไลน์แบบเปิดกว้าง “มูก” (MOOC) เป็นหลักสูตรรูปแบบออนไลน์ที่มุ่งให้ผู้เรียนและผู้สนใจสามารถเรียนรู้อย่างไร้ข้อจำกัด และเปิดกว้างสำหรับการเข้าถึงของข้อมูลและเนื้อหาของหลักสูตรผ่านทางออนไลน์ตามความสนใจของผู้เรียน สนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และผู้สอน รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุนไปสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

เกาหลีใต้เป็นประเทศชั้นนำที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารอย่างมาก และเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีการพัฒนานโยบายและนวัตกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง หนึ่งในนวัตกรรมสำคัญที่ตอบสนองการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุคดิจิทัล คือ K-MOOC (เคมูก) เป็นนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสถาบันแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (NILE) ถือเป็นแพลตฟอร์มขนาดใหญ่เพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของเกาหลีใต้ในปัจจุบัน

แนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

“การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong Learning) เป็นแนวคิดที่อาจกล่าวได้ว่ามีรากฐานมาจากแนวคิด “การศึกษาตลอดชีวิต” ซึ่งเป็นการศึกษาแบบองค์รวมที่ครอบคลุมรูปแบบการศึกษาในระบบ (Formal) การศึกษานอกระบบ (non-formal) และการศึกษาตามอัธยาศัย (informal) ในยุคแรกเป็นการใช้คำว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นยุค “การศึกษาตลอดชีวิต” ซึ่งหมายถึง การศึกษาตลอดชีวิตของผู้ใหญ่ และขยายความหมายให้กว้างขึ้นครอบคลุมการศึกษาทั้งหมดทุกช่วงชีวิตตั้งแต่เด็กจนถึงผู้ใหญ่ในช่วง ค.ศ. 1969 – 1970 ต่อมาการใช้ว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” ซึ่งจุดเปลี่ยนสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเกิดจากรายงานขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้มีการยกระดับจากคำว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” (Lifelong Education) เป็นคำว่า “การเรียนรู้

ตลอดชีวิต” (Lifelong Learning) โดยในต้น ค.ศ. 1970 คำว่า “การศึกษาตลอดชีวิต” มีความเข้าใจในระดับหนึ่งว่าเป็นกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและทักษะความสามารถของบุคคล ซึ่งเน้นกระบวนการทางสังคมและโครงสร้าง โดยมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาบุคคลและสังคมท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก (Bagnall, 2000 อ้างถึงใน อาชัยภูธร รัตนอุบล, 2558) แต่ในปี ค.ศ. 1990 - 2000 คำว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong Learning) สามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้ดีกว่าเนื่องจากในยุคหลังมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของบุคคลในการเตรียมความพร้อมและรับมือกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยแรงจูงใจไม่ว่าจะเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ล้วนทำให้แนวคิดของการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความคมชัดมากขึ้นหลังจากปี ค.ศ. 1990 และต่อมาในปี ค.ศ. 1996 คำว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” มีความชัดเจนมากขึ้นโดย Delors (1996) ได้นำเสนอข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้ 4 เสาหลัก (Pillars) ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อรู้ (Learning to know) การเรียนรู้เพื่อสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (Learning to do) การเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกัน (Learning to live together) และ การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be)

ความหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีผู้ให้ความหมายไว้มากมายและไม่แตกต่างกันมากนัก เช่น Häggström (2003) กล่าวว่า เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมดที่มุ่งดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถ ประกอบด้วยรูปแบบของการศึกษาและการฝึกอบรมที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ด้านสุมาลี สังข์ศรี (2543) สรุปว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” หมายถึง การรับรู้ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ตั้งแต่เกิดจนตายจากบุคคลหรือสถาบันใด ๆ โดยสามารถจะเรียนรู้ด้วยวิธีเรียนต่าง ๆ อย่างมีระบบหรือไม่มีระบบ โดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจโดยบังเอิญก็ได้ ทั้งนี้ สามารถทำให้บุคคลนั้นเกิดการพัฒนาด้านตนเอง สอดคล้องกับนิยามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554) ให้ไว้ว่าหมายถึง การรับรู้ความรู้ ทักษะ และเจตคติตั้งแต่เกิดจนตาย ทั้งจากโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ มีการจัดและไม่จัดตั้ง มีการวางแผนและไม่มีการวางแผน แต่ถ้าต้องการจะเรียนรู้อย่างเป็นกิจจะลักษณะให้เกิดผลจริงจัง และมีความต่อเนื่องโดยตลอด จำเป็นต้องมีการวางแผนการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมไปตามแผนที่ตั้งไว้ ซึ่งการเรียนรู้จากการวางแผนทำให้เกิดความต่อเนื่องในประสบการณ์การเรียนรู้และบังเกิดเป็นการเรียนรู้ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นสรุปได้ว่า “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือพัฒนาด้านตนเอง อันเนื่องมาจากการรับรู้ ทักษะหรือประสบการณ์ที่ได้รับในช่วงต่าง ๆ ของชีวิต

นโยบายและนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีใต้

เกาหลีใต้เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างจริงจังเริ่มตั้งแต่การปฏิรูปการศึกษาในปี ค.ศ. 1994 โดยมีเป้าหมายเพื่อการเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ดังนั้นเกาหลีจึงมีการกำหนดให้ “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” เป็นเป้าหมายระดับชาติ กล่าวคือ ระบบการศึกษาของเกาหลีต้องเป็นระบบเปิดและจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ตลอดจนใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือเพื่อให้ประชาชนสามารถเปิดประตูสู่การศึกษาได้อย่างกว้างขวาง (เอกพล ดวงศรี, 2563) โดยในปี ค.ศ. 1999 ได้มีการออกพระราชบัญญัติการศึกษาตลอดชีวิต หรือ “Lifelong Education Act” เป็นครั้งแรก และต่อมามีการประกาศ “แผนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติหรือ “the National Lifelong Learning Promotion Plan”¹ รวมทั้งมีการจัดตั้งสถาบันแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (National Institute for Lifelong Education-NILE) เป็นองค์กรหลักที่กำกับและขับเคลื่อนการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเป็นรูปธรรม โดยในปัจจุบันมีนโยบายและนวัตกรรมสำคัญที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเป็นรูปธรรมหลายประการ ดังที่ เอกพล ดวงศรี (2563) กล่าวไว้ ยกตัวอย่างเช่น (1) ธนาคารหน่วยกิตทางการศึกษา (Academic Credit Bank System) (2) ระบบปริญญาการศึกษาสำหรับการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Bachelor's Degree Examination for Self-Education

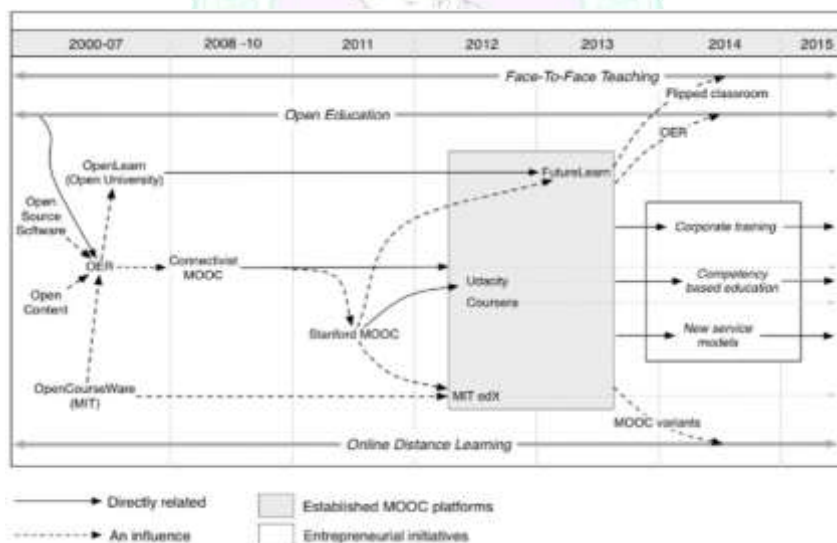
¹ แผนส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตแห่งชาติปัจจุบัน คือ ฉบับที่ 4 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 2017 โดยก่อนหน้านี้ได้ประกาศใช้แผนดังกล่าวมาแล้ว 3 ฉบับ ได้แก่ ฉบับที่ 1 (ค.ศ. 2003-2007) ฉบับที่ 2 (ค.ศ. 2008-2012) และฉบับที่ 3 (ค.ศ. 2013-2017) (NILE, 2018)

System) (3) ระบบส่งเสริมสนับสนุนมหาวิทยาลัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อวัยแรงงาน (Universities' Lifelong Education Support System) (4) ระบบบัญชีการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Account System-LLAS) (5) เมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) (6) การศึกษาสำหรับผู้ปกครอง (Parent Education) และการศึกษาผู้ใหญ่ (Adult Literacy Education) (7) การศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) (8) แพลตฟอร์มการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม (MatchUp, Korean Nano-degree program) (9) บัตรกำนัลเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต (Lifelong Education Voucher Support Project) (10) นีลแบอุม: ศูนย์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือเว็บทำการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Neulbaeum: National Lifelong Learning Portal for Learning Anytime, Anywhere)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า เกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงได้กำหนดเป็นนโยบายและแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่นำไปสู่การปฏิบัติโดยมีกฎหมายรองรับ ทั้งนี้ จะสังเกตเห็นว่านโยบายและนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีใต้ที่กล่าวมานี้มีทั้งนวัตกรรมที่ประสบความสำเร็จและได้รับการพัฒนามาใช้อย่างต่อเนื่อง และมีนวัตกรรมใหม่ที่ดำเนินการให้เหมาะสมกับยุคดิจิทัลในปัจจุบัน อย่างน่าสนใจเช่นเดียวกับคอร์สการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิด (K-MOOC หรือ Korean Massive Open Online Course) ที่จะกล่าวต่อไปด้วย

MOOC: แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัล

MOOC ย่อมาจาก Massive Open Online Courses ตรงกับคำทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “มู้ก” หรือ “มุก” มีต้นกำเนิดหรือพัฒนามาจากการใช้ทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด หรือที่เรียกว่า Open Educational Resources (OER) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000-2007 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาระบบเปิด (Open education) โดยสถาบันเทคโนโลยีแมสซาชูเซตส์ (Massachusetts Institute of Technology: MIT)

ภาพ 1 The MOOC timeline: Roots, triggers and evolution of MOOCs

ที่มา: Yuan, 2015

มู้กถือว่าเป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบเปิดขนาดใหญ่ และเป็นแหล่งรวมคอร์สการเรียนรู้ออนไลน์จำนวนมาก โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเข้ามาช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงบทเรียนแบบไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือมีค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อยในบางหลักสูตร ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ และห้องเรียนออนไลน์นี้ผู้สอนและผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กันเพื่อสอบถามแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นซึ่งกันและกันได้ (ชโรชินี ชัยมินทร์, 2562)

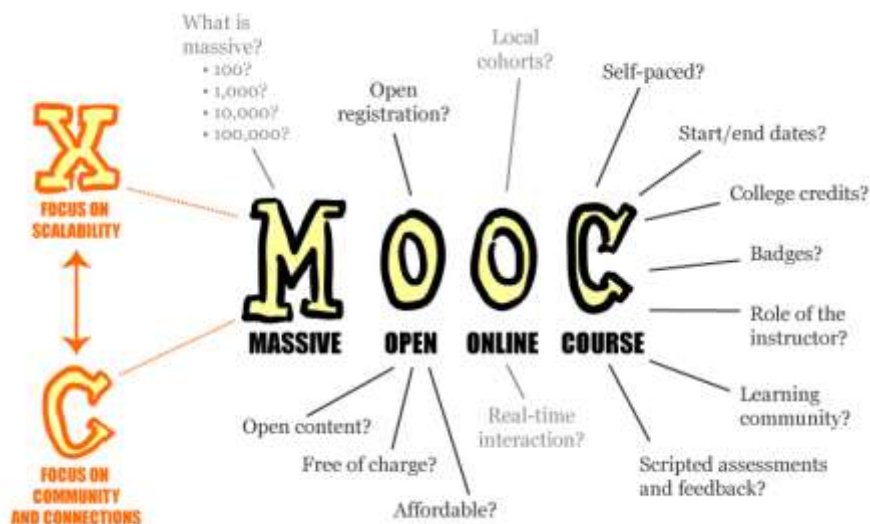
MOOC หรือคอร์สออนไลน์แบบเปิดขนาดใหญ่ หากพิจารณาองค์ประกอบของภาษา ประกอบด้วย

Massive – ขนาดใหญ่ หมายถึง รองรับผู้เรียนได้จำนวนมาก ไม่มีข้อจำกัด²

Open – แบบเปิด หมายถึง สามารถเข้าถึงได้ฟรี ลงทะเบียนเรียนได้จากที่ไหนก็ได้

Online – ออนไลน์ หมายถึง เรียนที่ไหนก็ได้ เมื่อไรก็ได้ ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

Courses – คอร์ส หมายถึง รายวิชาหรือชุดความรู้

ภาพ 2 The meaning of “Massive Open Online Courses” (MOOC)

ที่มา: Mathieu Plourde, 2013

ลักษณะสำคัญของแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่เรียกว่า “มูก” (MOOC) จะมีรายวิชาออนไลน์จำนวนมากเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเรียนรู้ได้อย่างไร้ข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นนักศึกษา บุคคลทั่วไป หรือผู้ที่ต้องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ข้อสำคัญ คือ เป็นลักษณะแบบเปิด โดยสามารถเข้าถึงความรู้ สารต่าง ๆ และสามารถเลือกเรียนตามความสนใจของตนเองได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือมีค่าใช้จ่ายในบางแพลตฟอร์ม รวมทั้งเมื่อผู้เรียนสำเร็จหลักสูตรจะได้รับประกาศนียบัตรหรือเอกสารรับรองอีกด้วย นอกจากนี้มีรูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่ให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ในการเรียนการสอน (Interactive Learning) ในกลุ่มผู้เรียนขนาดใหญ่โดยใช้สื่อออนไลน์ที่ผสมผสานเทคโนโลยี อินเทอร์เน็ต ระบบคอมพิวเตอร์ และวิธีการเรียนการสอนสมัยใหม่ ทำให้คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงการศึกษาได้ผ่านช่องทางออนไลน์ มีพื้นที่ให้ผู้เรียน ผู้สอน ได้แลกเปลี่ยน สนทนา หรืออภิปรายแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน นอกจากนี้การเกิดขึ้นของ MOOC เป็นการแก้ปัญหาข้อจำกัดด้านค่าใช้จ่ายในการเรียนรู้ของประชาชนในการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยซึ่งต้องใช้ค่าใช้จ่ายในการเรียนสูง โดยลักษณะสำคัญของ MOOC สรุปได้ดังนี้

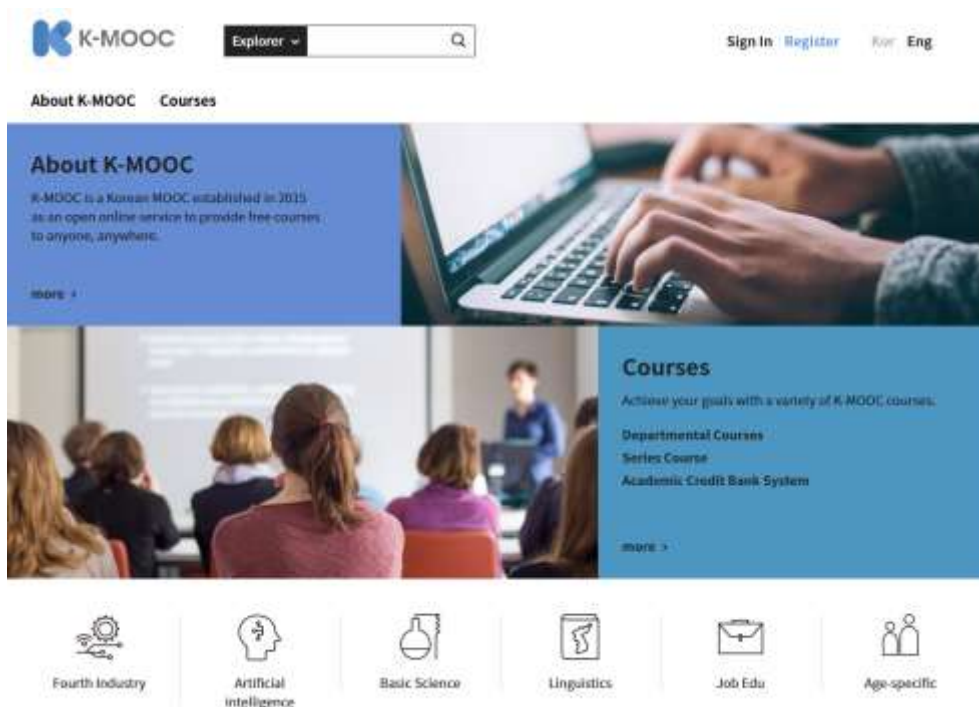
- 1) สามารถรองรับผู้เรียนได้จำนวนมาก
- 2) เข้าถึงและเรียนรู้ได้ตลอดเวลา และไม่มีข้อจำกัดด้านสถานที่
- 3) มีการปฏิสัมพันธ์หรือการสื่อสารกับผู้สอนและผู้เรียนด้วยตนเอง
- 4) รองรับการเรียนรู้ผ่านสื่อและอุปกรณ์ที่หลากหลาย
- 5) มีการรายงานผลการเรียนรู้ และติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้ได้
- 6) เรียนจบหลักสูตรได้รับใบประกาศนียบัตร

สรุปได้ว่า “มูก” (MOOC) หรือคอร์สออนไลน์แบบเปิดขนาดใหญ่ คือ รายวิชาหรือคอร์สออนไลน์ขนาดใหญ่ที่เปิดให้ผู้เรียนจำนวนมาก เข้าเรียนได้อย่างไม่จำกัดเวลา สถานที่ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

² จากสถิติพบว่ามามีรายวิชาที่มีผู้เรียนสูงสุด 4.4 แสนคน (ชุตีพร อนุตริยะ, 2560)

ปัจจุบันมีแพลตฟอร์ม MOOC เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่ไม่เสียค่าใช้จ่าย แต่ก็พบว่ามีบางแพลตฟอร์มที่มีค่าใช้จ่ายบ้าง ได้แก่ Coursera และ Udacity แพลตฟอร์มที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย คือ edX และจากสถิติแพลตฟอร์ม MOOC ที่มีผู้ใช้มากที่สุด ได้แก่ Coursera, edX, XuetangX, FutureLearn และ Udacity ตามลำดับ (ชุดิพร อนุตริยะ, 2560) โดยแพลตฟอร์มในภูมิภาคเอเชียซึ่งเป็นที่รู้จักและมีชื่อเสียง ได้แก่ XuetangX (ประเทศจีน), JMOOC (ประเทศญี่ปุ่น), openlearning (ประเทศมาเลเซีย), K-MOOC (ประเทศเกาหลีใต้)

K-MOOC : แพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีใต้

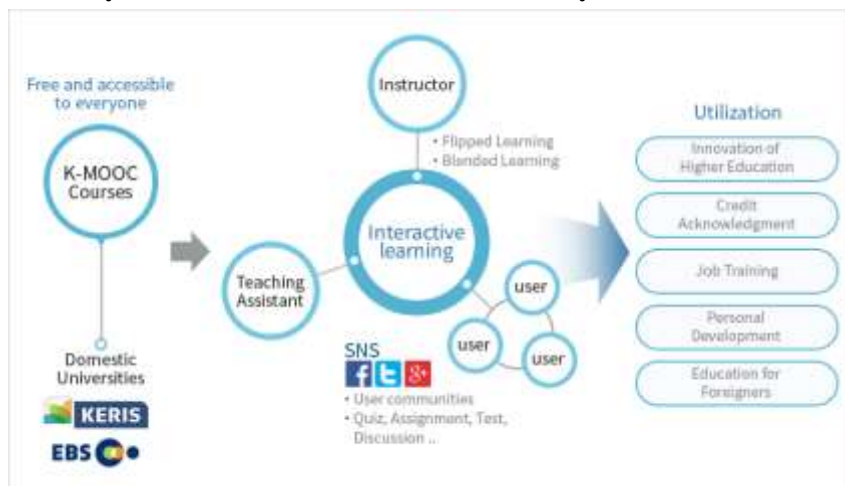
ภาพ 3 หน้าแรกของแพลตฟอร์มเคมูก (K-MOOC)

ที่มา: NILE, 2020

ในประเทศเกาหลีใต้ใช้ชื่อว่า “K-MOOC” (เคมูก) เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคอร์สการเรียนรู้ออนไลน์แบบเปิดจำนวนมาก และเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ดำเนินการมาตั้งแต่ ค.ศ. 2015 ภายใต้การสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (NILE) เคมูกจึงเป็นการศึกษาแบบเปิดและถือเป็นแพลตฟอร์มขนาดใหญ่เพื่อการเรียนรู้ในยุคดิจิทัลของเกาหลี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยมีเป้าหมายให้ทุกคนได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีคุณภาพ สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้รับความรู้ ทักษะต่าง ๆ ที่มีคุณภาพโดยความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เมื่อผู้เรียนสำเร็จหลักสูตรก็สามารถเก็บประวัติการเรียนรู้ หรือได้รับใบประกาศนียบัตร (certificate) ใช้เป็นหลักฐานเพื่อเทียบโอนวุฒิการศึกษา หรือเป็นใบรับรองเพื่อการประกอบอาชีพ โครงสร้างของแพลตฟอร์ม K-MOOC เป็นแพลตฟอร์มที่ไม่มีค่าใช้จ่าย และสามารถเข้าถึงได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ผู้สอนหรือผู้บรรยายมีการใช้เทคนิคและวิธีการสอนแบบใหม่มากขึ้น เช่น Blended Learning และ Flipped Learning แต่ละรายวิชาจะมีผู้ช่วยสอน (Teaching Assistant) ที่คอยอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเรียนรู้

ความเปลี่ยนแปลงและความน่าสนใจของระบบ K-MOOC คือ การเป็นนิเวศการเรียนรู้แนวใหม่ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศและการสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากเดิม กล่าวคือ เป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่แตกต่างจากการบรรยายออนไลน์แบบเดิมที่สามารถฟังและดูการบรรยายได้เท่านั้น แต่เปลี่ยนแปลงไปสู่การที่ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับผู้บรรยายได้ หรือเรียกว่าเป็นการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (interactive learning) มีการอภิปราย ชักถาม ร่วมกันกับผู้บรรยายและผู้ร่วมเรียนรู้คนอื่น ๆ ได้ รวมทั้งการทำแบบทดสอบและการมอบหมายงาน นอกจากนี้ยังมี

ความพยายามจะพัฒนาคิดค้นระบบนวัตกรรมขั้นสูงเกี่ยวกับหลักสูตรและวิธีการสอนที่เปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ (new paradigms) เช่น การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) การเรียนรู้แบบกลับด้าน (Flipped Learning)⁴

ภาพ 4 K-MOOC แพลตฟอร์ม

ที่มา: NILE, 2017

จากสถิติการใช้ K-MOOC พบว่ามีการขยายตัวของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีผู้เข้าชม ผู้เรียน และรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้น โดยในปี ค.ศ. 2020 พบว่า มีผู้เข้าชมกว่า 11 ล้านคน ผู้ลงทะเบียนในคอร์สการเรียนรู้ต่าง ๆ จำนวนกว่า 1.1 ล้านคน ผู้บรรยายที่เป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวนกว่า 300 คน และมหาวิทยาลัยชั้นนำที่เข้าร่วมกว่า 100 แห่ง เช่น *Seoul National University, Korea University, Yonsei University, Konkuk University* ฯลฯ

ปัจจุบันแพลตฟอร์ม K-MOOC มีรายวิชามากกว่า 900 รายวิชา³ แบ่งเป็นสาขาวิชาเช่นเดียวกับในมหาวิทยาลัย ได้แก่ มนุษยศาสตร์, สังคมศาสตร์, การศึกษา, วิศวกรรมศาสตร์, วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ, วิทยาศาสตร์การแพทย์และเภสัชศาสตร์, ศิลปศึกษาและพลศึกษา และสหวิทยาการ โดยสาขาที่มีรายวิชามากที่สุด คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ วิศวกรรมศาสตร์ตามลำดับ เนื่องจากเป็นสาขายอดนิยมและมีชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยในเกาหลี รายวิชาออนไลน์ทั้งหมดในแพลตฟอร์ม K-MOOC เป็นไปตามเจตนารมณ์และแนวทางการศึกษาแบบเปิดและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

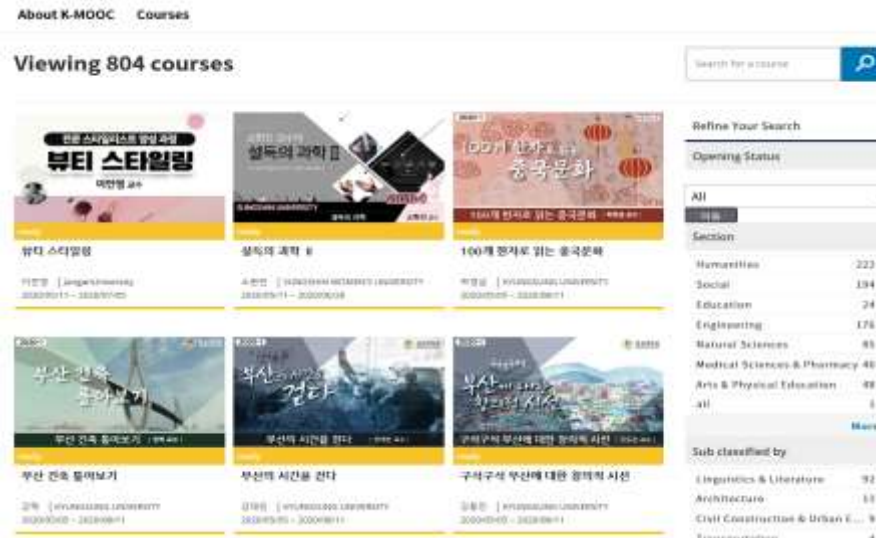
อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าแพลตฟอร์มนี้จะออกแบบมาเพื่อคนเกาหลีโดยเฉพาะ แต่ผู้เรียนที่สนใจสามารถลงทะเบียนได้โดยไม่จำกัด (ผู้เขียนได้ทดลองลงทะเบียนเรียนจนสำเร็จหลักสูตรและได้รับใบประกาศนียบัตรแล้ว) ทั้งนี้มีข้อสังเกตบางประการ คือ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ภาษาเกาหลีพื้นฐาน จึงจะไม่ลำบากในการเรียนจนสำเร็จหลักสูตร โดยผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนรายวิชาภาษาเกาหลีระดับพื้นฐาน ภาษาเกาหลีระดับกลาง และภาษาเกาหลีระดับสูงในแพลตฟอร์มดังกล่าว เพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาเกาหลีได้ อนึ่ง ผู้เขียนพบว่ามีบางรายวิชาที่เปิดเป็นภาษาอังกฤษด้วย และถึงแม้จะเป็นการบรรยายด้วยภาษาเกาหลีแต่มีตัวเลือกให้ผู้เรียนสามารถเลือกคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาจีนได้ด้วย

จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบของแพลตฟอร์ม K-MOOC ประกอบด้วย

1) หน้าแรก มีการออกแบบแพลตฟอร์มเน้นการใช้งานง่าย สะดวก โดยในหน้าแรกจะเน้นดึงดูดผู้เรียน มีการอัปเดตและแสดงรายวิชาที่เปิดใหม่หรือเปิดให้ลงทะเบียนในขณะนั้น ในการลงทะเบียนและเข้าใช้งานมีจุดเด่นในการนำแนวคิดการใช้ข้อบัญญัติผ่านเดียวกับเพชฌัญญูหรือเกิล เพื่อเข้าสู่ระบบ ซึ่งเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วย การใช้เทคโนโลยีและการเชื่อมโยงสารสนเทศต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถค้นหารายวิชาที่สนใจได้ในหัวข้อ “course” ซึ่งจะแบ่งตามคณะและสาขา หรือมหาวิทยาลัย (ดังภาพ 5) ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียน (enroll) ในรายวิชาที่สนใจได้ โดย

³ ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2563 ทั้งนี้ รายวิชามีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บางครั้งมีมากถึง 1,200 รายวิชา

จะต้องเป็นรายวิชาที่ขึ้นแถบสีเหลืองหรือสีเขียว โดยรายวิชาที่ขึ้นแถบสีเหลืองว่า “ready” หมายถึง รายวิชาที่เปิดให้ลงทะเบียนได้และกำลังจะมีการเรียนการสอน ส่วนรายวิชาที่ขึ้นแถบสีเขียวว่า “ing” หมายถึง รายวิชาที่กำลังมีการเรียนการสอนและเปิดในลงทะเบียนได้ตามระยะเวลาลงทะเบียน และรายวิชาที่ขึ้นแถบสีน้ำเงินว่า “end” หมายถึง รายวิชาที่จบการเรียนการสอนแล้ว แต่ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนแบบไม่เก็บหน่วยกิต (Audit) ได้

ภาพ 5 ตัวอย่างรายวิชา K-MOOC

ที่มา: NILE, 2020

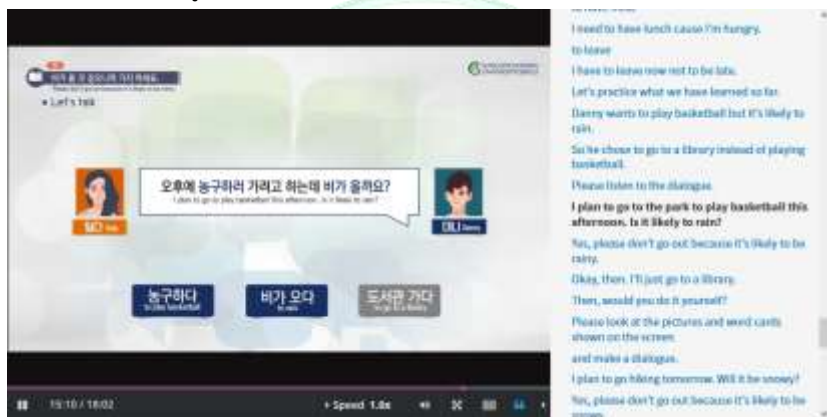
2) รายวิชาและคำอธิบายรายวิชา ผู้เรียนที่สนใจรายวิชาต่าง ๆ หากต้องการศึกษาในรายวิชาใด สามารถศึกษารายละเอียดของรายวิชาได้ โดยจะมีรายละเอียดต่าง ๆ ของรายวิชา ได้แก่ ชื่อรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา หัวข้อ/ประเด็นการเรียนรู้ สาขาวิชา ชื่อมหาวิทยาลัย ระดับความยากง่ายของรายวิชา ระยะเวลาของหลักสูตร ระยะเวลาลงทะเบียน การวัดและประเมินผล และวิดีโอตัวอย่าง ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ หากผู้เรียนลงทะเบียนในรายวิชาใดแล้ว หากประสงค์จะยกเลิกการลงทะเบียนก็สามารถทำได้ทั้งก่อนหรือในระหว่างเรียน ข้อดีคือทำให้เกิดความยืดหยุ่นในการเรียนรู้ แต่ข้อเสียคือไม่ได้รับใบรับรองหรือประกาศนียบัตร

ภาพ 6 รายละเอียดของรายวิชา

ที่มา: NILE, 2020

3) เนื้อหาบทเรียน (Lectures) เนื้อหาบทเรียนจะมีความยากง่ายและซับซ้อนแตกต่างกัน เนื่องจากแพลตฟอร์มการเรียนรู้ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสนใจและเรียนรู้เสมือนอยู่ในมหาวิทยาลัย แต่มีความยืดหยุ่นด้านเวลา สถานที่ และไม่มีค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียน เนื้อหาในบทเรียนส่วนใหญ่จะใช้วิดีโอเป็นสื่อหลักในการบรรยายและอธิบาย โดยจะมีความยาวประมาณ 5-30 นาที และมีคลิปวิดีโอสั้น ๆ หลายตอน สลับกับการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ มีภาพกราฟิกต่าง ๆ ที่นำเสนออย่างต่อความเข้าใจ โดยในเบื้องต้นผู้สอนจะแนะนำวัตถุประสงค์ หัวข้อที่จะเรียน หลังจากนั้นจะนำเข้าสู่บทเรียน โดยผู้สอนจะใช้กลวิธีในการสอนแตกต่างกันไป เช่น อธิบายเนื้อหาพร้อมภาพกราฟิก หรือตารางที่ง่ายต่อความเข้าใจ มีบทสนทนาประกอบ หรือเน้นให้ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายร่วมกัน ตั้งคำถามร่วมกัน ในบางรายวิชาเมื่อผู้เรียนได้เรียนรู้ในหัวข้อหรือบทใดเรียบร้อยแล้วจะมีการบันทึกผลการเรียนรู้และให้คะแนนเข้าเรียนแก่ผู้เรียนเสมือนการเข้าห้องเรียนในมหาวิทยาลัยด้วย อนึ่ง ในการอธิบายเนื้อหาบทเรียนจะมีการนำเทคโนโลยีที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ง่ายขึ้นโดยใช้สื่อผสมรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะมีคำบรรยายด้านข้างประกอบวิดีโอประกอบการสอน มีลักษณะสำคัญ คือ สามารถปรับเปลี่ยนภาษาได้มากถึง 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาเกาหลี ภาษาอังกฤษ และภาษาจีน (บางรายวิชามีคำบรรยายภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาษาเวียดนาม) ซึ่งเอื้อต่อศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียนต่างชาติและไม่ได้จำกัดเฉพาะชาวเกาหลีเท่านั้น ถึงแม้จะเป็นแพลตฟอร์มที่สร้างขึ้นมาเพื่อการเรียนรู้ของชาวเกาหลีก็ตาม

ภาพ 7 ตัวอย่างวิดีโอการบรรยาย

ที่มา: NILE, 2020

4) แบบทดสอบ (Examination) แบบทดสอบในแต่ละรายวิชา มีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา โดยรายวิชาส่วนใหญ่จะมีองค์ประกอบของแบบทดสอบในรายวิชา 3 แบบ ได้แก่

(1) แบบทดสอบย่อย (pop quizzes-퀴즈) ลักษณะเป็นคำถามสั้น ๆ จำนวน 3-10 ข้อ และมีตัวเลือกให้เลือกตอบ หรือลักษณะเป็นคำถาม-คำตอบแบบไม่มีตัวเลือก ผู้เรียนสามารถฝึกฝนและตรวจคำตอบได้ด้วยตนเอง โดยจะมีคำอธิบายที่มาของคำตอบนั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้นด้วย

(2) แบบทดสอบกลางภาค (Midterm examination-중간고사) และ (3) แบบทดสอบปลายภาค (Final examination-기말고사) จะมีคำถามในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งแบบเลือกตอบ หรือแบบเขียนตอบ จำนวน 10-30 ข้อ ผลคะแนนการสอบทั้งหมดจะเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบหลักสูตร

ตัวอย่างข้อสอบแบบเขียนตอบสั้น ๆ

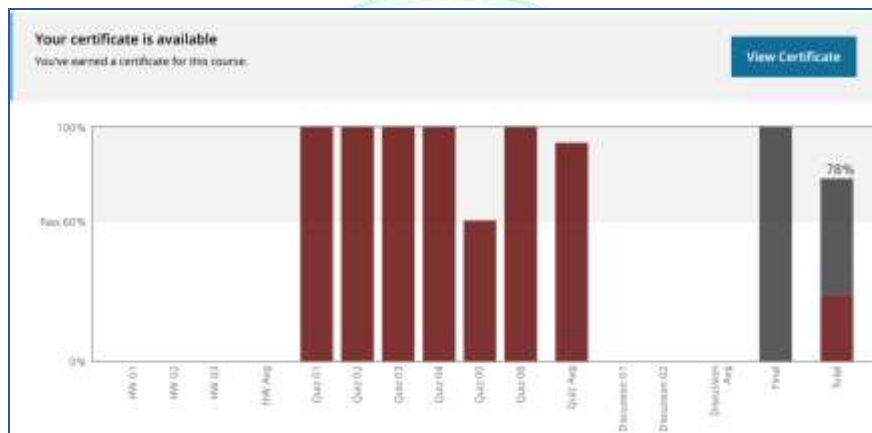
ตัวอย่างข้อสอบแบบเลือกตอบ

퀴즈03
 1/1 point (graded)
 a. Complete the dialogue.
 A: 지하철을 잡으세요?
 B: _____
☐ 지하철을 잡으세요.
☐ 이 일관 역에서降り.
☒ 공통에 가서 차편을 잡으세요.
☐ 지하철이 이 역을 지나지 않아요.
 Submit You have passed 1 of 2 attempts

ภาพ 8 ตัวอย่างลักษณะของแบบทดสอบ

ที่มา: NILE, 2020

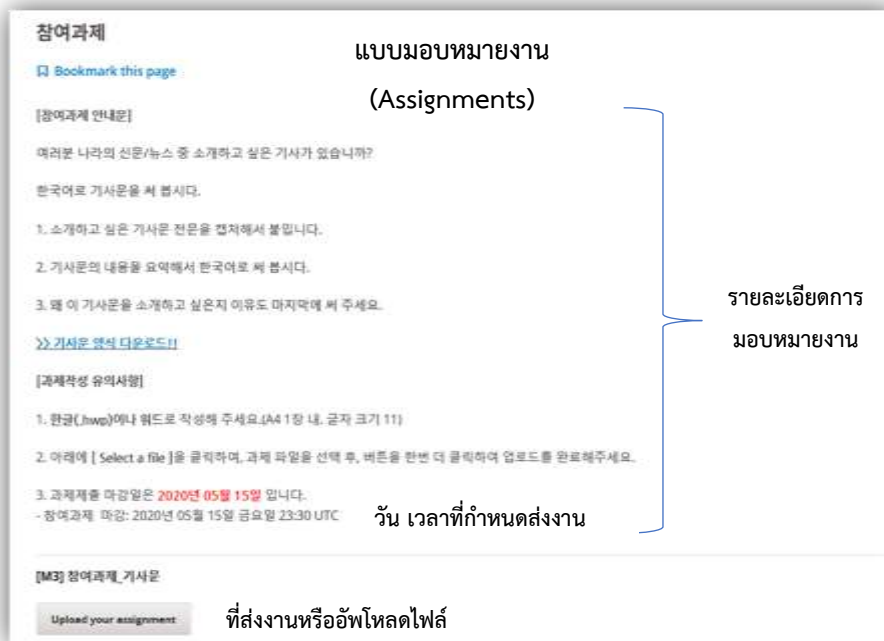
ทั้งนี้ ผู้เรียนยังสามารถติดตามความก้าวหน้าของการเรียนรู้ได้ในหัวข้อแสดงผล “Progress” โดยจะแสดงผลคะแนนที่เป็นองค์ประกอบในการจบหลักสูตร เช่น แบบมอบหมายงานหรือการบ้าน แบบทดสอบย่อย แบบทดสอบกลางภาค-ปลายภาค และการอภิปรายต่าง ๆ ของรายวิชา โดยเกณฑ์การประเมินผลการจบหลักสูตรในรายวิชาส่วนใหญ่ต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ดังภาพ 9

ภาพ 9 สรุปภาพรวมของการเรียนรู้ของรายวิชา

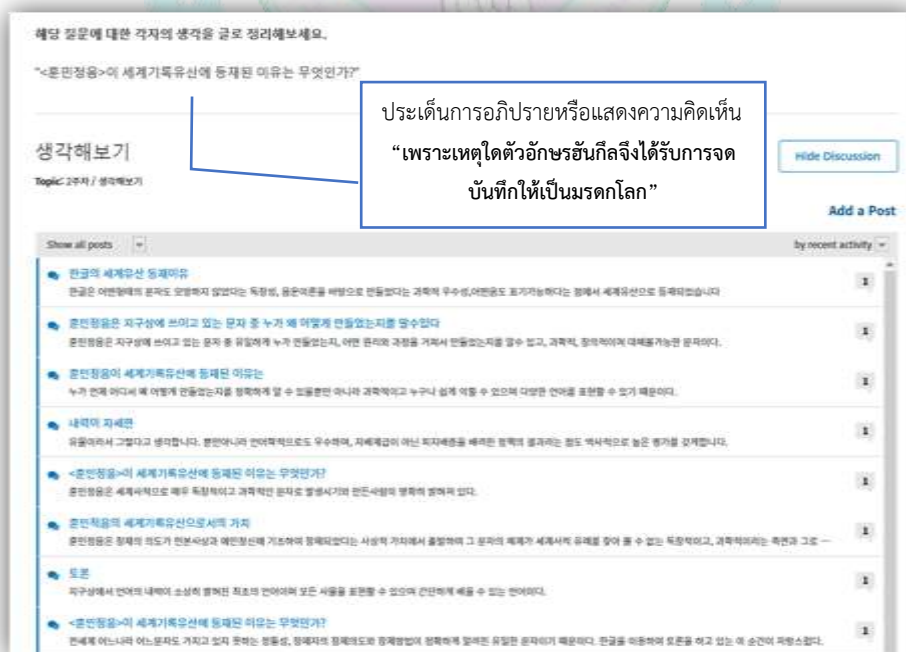
ที่มา: NILE, 2020

5) แบบฝึกหัดและแบบมอบหมายงาน (Assignments) ในแต่ละรายวิชาจะมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ ภายหลังจากเรียนรู้ในหัวข้อหรือประเด็นนั้นแล้ว เพื่อความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น แบบฝึกหัดที่กำหนดมีทั้งแบบเก็บคะแนนและไม่เก็บคะแนน นอกจากนี้ยังมีการมอบหมายงานในแต่ละครั้งตามหัวข้อที่สอดคล้องกับบทเรียน และให้ผู้เรียนนำมาส่งผ่านระบบตามระยะเวลาที่กำหนด (ดังภาพ 10) โดยมีอาจารย์ผู้สอนหรือผู้ช่วยสอน (Teachings assistants) เป็นผู้ตรวจ ทั้งนี้ ในรายวิชาส่วนใหญ่แบบมอบหมายงาน (과제) จะถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบหลักสูตรด้วย

ภาพ 10 แบบมอบหมายงานและพื้นที่การส่งงาน
 ที่มา: NILE, 2020

6) กระดานสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Discussion forums) กระดานสนทนาเป็นพื้นที่หรือเวทีให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เน้นการเรียนรู้เป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยน ถามตอบออนไลน์ บางครั้งเป็นการตั้งคำถามจากผู้เรียนหรือผู้สอน และบางรายวิชาการให้คะแนนในการอภิปรายด้วย ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการจบหลักสูตรด้วย

ภาพ 11 กระดานสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้
 ที่มา: NILE, 2020

7) ประกาศนียบัตรหรือเอกสารรับรอง (Certification) การประเมินผลผู้เรียนจะประเมินผลตามสัดส่วนที่ชี้แจงไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (ดังภาพ 12) ผู้เรียนจะได้รับเมื่อสำเร็จหลักสูตรโดยผ่านเกณฑ์ต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ซึ่งในรายวิชาส่วนใหญ่ต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60 ทั้งนี้ เกียรติบัตรแต่ละใบจะมีรหัสเกียรติบัตร และรับรองโดยอาจารย์ผู้สอนและมีชื่อของมหาวิทยาลัยกำกับไว้ โดยมีทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ภาพ 12 สัดส่วนการวัดผลและประกาศนียบัตรหรือเอกสารรับรอง

ที่มา: NILE, 2020

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่าแพลตฟอร์มเคมูกเป็นแพลตฟอร์มการเรียนรู้ดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีใต้ ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างไม่มีข้อจำกัด และที่สำคัญการส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของเกาหลีใต้ทำให้เกิดการพัฒนาแพลตฟอร์มที่เชื่อมโยงกับระบบธนาคารหน่วยกิตทางการศึกษา (Academics Credit Bank System) ที่ผู้เรียนสามารถเก็บสะสมผลการเรียนรู้เพื่อการศึกษาในระดับอื่น ๆ ได้อีกด้วย

สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์โดยใช้แพลตฟอร์มในประเทศไทย ปัจจุบันมีแพลตฟอร์มที่มีชื่อว่า “THAI-MOOC” หรือ โครงการพัฒนามหาวิทยาลัยไซเบอร์เพื่อการจัดการเรียนการสอนในระบบเปิด ภายใต้โครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล จัดทำขึ้นเพื่อเป็นระบบและศูนย์กลางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ระบบเปิดสำหรับมหาชนแห่งชาติ และเป็นสถาปัตยกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศกลางเพื่อรองรับ “การศึกษาระบบเปิดเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต” (Lifelong learning space) (ชโรชนีชัยมินทร์, 2562) อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีแพลตฟอร์ม THAI-MOOC แล้วก็ตามผู้เขียนมีความเห็นว่ายังมีรายวิชาไม่มากและไม่หลากหลาย ทั้งยังมีอุปสรรคในการเชื่อมโยงกับระบบธนาคารหน่วยกิตทางการศึกษาหรือระบบเทียบโอนหน่วยกิตที่จะให้ผู้เรียนสามารถเก็บหน่วยกิตและนำไปเทียบโอนในการศึกษาในระดับอื่นต่อไป หากพัฒนาให้เกิดขึ้นได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เนื่องจากจะเป็นสิ่งจูงใจและเสริมแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนสนใจและเข้ามาเรียนรู้เพื่อสะสมผลการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในแพลตฟอร์มมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนโดยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในลักษณะเช่นนี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสนใจที่อยากจะเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัด ทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองมากขึ้นเพื่อให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมาย ทั้งนี้แนวทางการพัฒนาแพลตฟอร์มควรมีความร่วมมือและเชิญชวนให้มหาวิทยาลัยของไทยผลิตและจัดทำรายวิชาให้มีความหลากหลายและเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น รวมทั้งควรเชื่อมโยงกับการอบรมและพัฒนาทักษะของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ครูได้พัฒนาตนเองและนำไปเป็นแนวทางในการถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อีกทางหนึ่ง ประการสำคัญที่สุดควรพัฒนาไปสู่การเป็นแพลตฟอร์มที่ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เพื่อการพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างแรงจูงใจให้มหาวิทยาลัย องค์กรภาครัฐ เอกชน ในการจัดทำหลักสูตรออนไลน์ที่มีมาตรฐาน ตอบสนองต่อความจำเป็นและความสนใจของผู้เรียนที่มีความหลากหลายของ ช่วงวัยและหลากหลายอาชีพด้วย ดังนั้น ตัวอย่างความสำเร็จของ K-MOOC น่าจะทำให้ THAI-MOOC เป็นทั้งโอกาสและ ความท้าทายของระบบการศึกษาไทย และการปรับตัวของมหาวิทยาลัยไทย ทั้งยังจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ดิจิทัลที่ทุกคน สามารถเรียนรู้ได้อย่างไม่มีข้อจำกัด เรียนรู้บนความสนใจของผู้เรียน มีความยืดหยุ่นด้านเวลา สถานที่และค่าใช้จ่ายอีก ประการหนึ่งด้วย

บทสรุป

แพลตฟอร์มการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัลของเกาหลีใต้ หรือ K-MOOC ถือเป็น “แพลตฟอร์มการเรียนรู้เพื่อคน ทุกช่วงวัย” เป็นระบบหรือช่องทางในการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ทุกคนเข้าถึงได้ ทุกที่ ทุกเวลา สามารถเพิ่มพูนความรู้ พัฒนา ศักยภาพ และโอกาสในการทำงานของคนทุกช่วงวัย สามารถต่อยอดสู่คุณวุฒิและโอกาสอุดมศึกษา ส่งเสริมความร่วมมือและ การใช้ทรัพยากรร่วมกันของสถาบันการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับคุณภาพการศึกษาในยุคดิจิทัล เป็นนวัตกรรมที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์ทั้งกับผู้บรรยายและผู้เรียนด้วยกัน โดยมีองค์ประกอบที่ โดดเด่น เช่น รายวิชาที่มีความหลากหลายศาสตร์หลายแขนงที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในหลายด้าน เนื้อหา บทเรียนมีความน่าสนใจ การใช้เทคโนโลยีสื่อการเรียนการสอนที่ดึงดูดผู้เรียน โดยมีคำบรรยายหลายภาษาให้ผู้เรียนต่างชาติ ได้มีโอกาสเข้าถึงเนื้อหาและบทเรียนได้ทั่วโลก มีการอภิปราย ชักถามร่วมกันกับผู้บรรยายและผู้ร่วมเรียนรู้คนอื่น ๆ รวมทั้ง การทำแบบทดสอบและการมอบหมายงานที่มีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายและมีมาตรฐาน ผู้เรียนสามารถ ตรวจสอบและติดตามความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนได้ด้วยตนเอง และได้รับประกาศนียบัตรรับรองเมื่อจบหลักสูตร ทั้งยัง มีเครือข่ายกับมหาวิทยาลัยชั้นนำต่าง ๆ ทั่วประเทศ นวัตกรรมนี้จึงเป็นประโยชน์ต่อการสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการ พัฒนาศักยภาพมนุษย์ในยุคดิจิทัล รวมทั้งการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และการเรียนรู้ตลอดชีวิตในอนาคต อนึ่งในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เชื่อว่าแพลตฟอร์มดิจิทัลนี้จะเป็แหล่งเรียนรู้ช่องทางหนึ่งที่เหมาะสมกับ สถานการณ์และช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างปลอดภัยแม้ในขณะที่อยู่บ้าน

เอกสารอ้างอิง

- กิตติชัย สุธาสิโนบล. (2562). หลักสูตรและการเรียนรู้แบบดิจิทัล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์*, 20, 200-211.
- ชรินทร์ ชัยมินทร์. (2562). MOOC: เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 1, 46-70.
- ชุตีพร อนุตริยะะ. (2560). *MOOC กับการศึกษาไทย โอกาสและความท้าทาย*. เข้าถึงจาก https://med.mahidol.ac.th/nursing/ACNER/admin/file_doc/20170806111550.pdf.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). *ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง*. กรุงเทพมหานคร: เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554). *สถานภาพและบทบาทการเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สุมาลี สังข์ศรี. (2543). *การศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่ 21 (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อาชัญญา รัตนอุบล (2558). *การวิเคราะห์และสังเคราะห์ปรัชญา แนวคิด และหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อการเป็น ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (รายงานผลการวิจัย)*. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกพล ดวงศรี. (2563). นโยบายและนวัตกรรมของเกาหลีใต้กับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในยุคดิจิทัล. *วารสารการศึกษาไทย*, 17, 54-70.

- Bagnall, R. G. (2000). Lifelong learning and the limitations of economic determinism. *International Journal of Lifelong Education*, 19, 20-35.
- Delors, J. (1996). *Learning, the treasure within*. Paris: International Commission on Education for the Twenty-first Century, Unesco.
- Häggström, B. M. (2003). *The Role of Libraries in Lifelong Learning: Final Report of the IFLA Project under the Section for Public Libraries*. Retrieved from <http://www.ifla.org/publications/the-role-of-libraries-in-lifelong-learning>.
- Mathieu, P. (2013). *MOOC Poster*. Retrieved from <https://www.flickr.com/photos/mathplourde/8620174342/in/photostream>.
- National Institute for Lifelong Education (NILE). (2017). *National Institute for Lifelong Education*. Retrieved from <http://nile.or.kr/index.jsp>.
- _____. (2018). *2018 NILE Brochure*. Retrieved from <http://www.nile.or.kr/eng/>.
- _____. (2018). *2018 Lifelong Learning in Korea Vol. 1*. Retrieved from <http://lcn.pascalobservatory.org/pascalnow/pascal-activities/news/lifelong-learning-korea-june-2018-nile>.
- _____. (2020). *K-MOOC*. Retrieved from www.kmooc.kr.
- Yuan, L. (2015). *MOOCs and open education timeline*. Retrieved from <http://blogs.cetis.org.uk/cetisli/2015/05/11/moocs-and-open-education-timeline-updated>.

